

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Jólagávan til børn

TAÐ skal ikki tað stóra hugflogið til fyri at kunna gjøgnumskoða intensión, arbeiðshátt og framferðarhátt hjá núverandi leiðslu Tórshavnar Býráðs, tá tað snýr seg um aktuella »sokallaðu« alter-nativu barnaansingina í B36-húsinum. Hon er eitt dæmi um, at vit eiga eina diktatoriska leiðslu í hvuðsstaðnum.

HERFYRI samtykti býráðið í Havn eitt álít um frítíðarvirsemi og barnaansing. Hetta álít er so fullfíggjað, at tað kann, eftir okkara bestu samfæring, ongantíð hava verið ætlanin, at tað skuldi gerast eitt endaligt skjal um, hvussu ein so álvar-ligur spurningur sum barnaansing skal loysast. Flestu av okkum, sum hava havt høvi at siggja álitið, hava tí heldur ikki lagt meira í tað, enn at hetta var eitt uppskot, eitt hugskot og spjaddir tankar um, hvussu møguliga kann farast fram. Og ikki meira enn tað. Í blaðnum í dag siga so tveir av býráðslimum, sum atkvøddu fyri álitinum, at teir høvdu heldur ikki skilt tað sum meira enn tað.

NÚ hevur pípan fingið heilt annað ljóð. Borgarstjórin leggur til brots í blaðnum og greiðir frá ítekilgum projektnum, har ein gomul barakk, sum ikki longur kann nýtast til fríttarungdóm, nú skal vera karmurin um barnaansing.

FORELDUR, pedagogar og onnur standa nú sum kánus! Hvar bleiv orðaskiftið — diálogurin — millum myndugleikarnar og tæy, sum hava við børn og barnaansing at gera, av! Einku aftursvar. Málið skal trumlast ígjøgnum úttan mun til, hvat flestu borgararnir í býnum halda um so kollveltandi broytingar í barnaansingini.

VIT hava einki ímóti nýghusan. Semja er eisini um, at okkurt mál gerast fyri at nektta tærvin á barnaansing og frítíðar-virksemi. Spurningurin er so, hvussu hetta skal gerast. Vit halda, at slíkt mál er so týðningarmikið, at tað skal viðgerast í samráð við allar partar. Men leiðsla býráðsins ynskir ikki at spyrja onnur enn nøkur útvald, sum standa henni nær. Slík-an framferðarhátt kunnu vit ikki góttaka. Og er hetta vanligur praksis hjá býráðs-leiðsluni, megu vit øtast. Tá er tíðin komin, tá borgararnir í hesum býi eiga at taka til orðanna ímóti býráðsleiðsluni.

BORGARIN í Havn er »ført bag lyset« í hesum álitinum. So góðtrúgvinn hann var, so trúði hann, at hetta var ikki annað enn eitt ideupplegg og leysir endar og tankar. Hann grundaði hetta á tær mongu ógreiðu vendingarnar so sum »møguliga«, »kanska«, »uttan íva«, »sum heldir« og »ikki vist«. Heldur ikki eru gjørdar nágreinligar kanningar og heldur ikki eru royndir hjá øllum teimum, sum hava við barnaansing at gera, tiknar til grund fyri álitinum.

NÚ vita vit so, at tað var heldur góð-trúgvíð at uppfata álitið sum annað enn leysir endar og tankar. Tí seinasta gongdin hevur jú víst, at álitið er ein miðvís ætlan — ein miðvís politikkur — fyri ikki at siga ein miðvís ideologi. Her eru nakrir setningar úr álitinum, sum undirbyggja hetta, sitat: »All eigarafleg-ini hava verið boðsend til fundar og somuleiðis allir, ið hava sýnt áhuga fyri spurninginum, tað umsitingin veit um. Harumframt hevur fundur verið við lands-stýrismannin í almannamálum. Allir hesir fundir hava verið hugvekjandi og í

mongum broytt tað uppfatan, ið hevur verið vanlig um, at einans teir higitil kendu barnaansingarhættirnar á stovnum, hava verið teir mest ynskta, sitat endað.

TAÐ hevur verið sagt av onkrum, at álitið er ikki meira enn ein avmarkað roynd, sum als ikki fer at nerva verandi stovnar og útbygging av teimum. Vit halda, at henda roynd í veruleikanum er ein partur í eini tilætlaðari ideologi, sum vinnur alt meira frama, har borgarligir flokkar stjórna samfelagnum. Tað er rætt og slætt privatiseringshungurin, sum drivur verkið. Tí kunnu vit longu nú hóma úrslitið av hesi »royndini«. Tað verður ein grundleggjandi broyting av verandi ans-ingarskipan.

EIN hvuðsorsøkin til at hetta verður gjørt er tann vanvirkning, sum ávisir borg-arligir politikarar og stuðlar teirra bera ímóti fakfólki — í hesum færimum peda-gogunum á almennu ansingastovnum. Pedagogar eru ókvæmsorð á teirra varum og verða teir lagdir undir líkt og ólíkt, helst tí, at teir kenna ábyrgd av sínum arbeiði og tí kenna tað sum sína skyldu til at siga sína hugsan. Pedagogar verða settir í politiskan bás og skýrdir vinstrahallir, og júst tí er endamálið hjá nógvum borgarligum politikarum at máa grundarlagið undan hesum starvs-bólkinum, og besti mátin er sjálvandi fyrst at ignorera pedagogarnar við m.a. at seta onnur fólk í störv og harnæst við at seta útbýggingini av verandi stovnum.

MEN hví skal klíkkjast niður á henda starvsbólkin? Hvar verður tann næsti, kunnu vit spyrja! Kanska heimahjálparanir, tí teir nú hava meldað seg inn í eitt stórt fakfelag!

HVÍ ynskir leiðsla býráðsins ikki at tosa við pedagogarnar, nú so stórar broytingar skulu gerast júst innanfyri teirra arbeiðsøki?

HVÍ var býráðsfundurur, sum vera skuldi hóskeveldið og har eitt av málunum var barnaansingin, avlýstur?

HVÍ hevði tað slíkan skund at fáa lýsing í blaðini júst fyri jól, nú fólk vóru farin at seta spurnartekin við ætlanin?

HVÍ hevði tað slíkan skund at fáa fólk at kontakta býráðið, longu tveir dagar eftaná, at lýsingin hevði verið í blað-unum?

SVAR okkara er, at hetta er partur í diktatoriska framferðarháttinum hjá ávisum politikarum í Tórshavnar býráð. Hesir skulu nú vísa fólk, at teir megna tað teir hava sett sær fyri.

ALT hetta eru brikkar í eini miðvísari ætlan, brikkar, sum hava fingið skap og innihald í hugaheiminum hjá nøkrum heilt fáum fólkum og sum nú av álvara skulu setast saman — ein fyri og annar eftir. B36-ansingin er bert ein teirra.

ÁLITIÐ um barnaansing hysir hugskot-um, sum eru verd at viðgera seriest. Men tað inniheldur eisini slíkum, sum vit ikki kunnu góðkenna, tí vit metta ikki, at tað fer at tæna okkara komandi ættarliðið ella okkum øðrum. Børnini hava krá up, at vit, ið tilkomin eru, ikki brúka tæy sum kastibléku í einum eksperimint, har endamálið er at sleppa sær av við bæði pedagogar og stovnar, sum vit kenna teir í dag.

TAÐ er síður at geva børnum gávur á jólam. Men henda gávan frá Tórshavnar býráð til komandi ættarliðið okkara, varð betur ógvin.

jarnú

Barnaansing í heiminum

Sosialurin hevur veitt góða blaðrúmd til at viðgera barnaansingina í Tórshavnar kommunu. Fólk í hópatali hava gjørt viðmerkingar í hesum sambandi, nøkur av hesum fólkum við heiti: sálarfrøðingur, lækni, pedagogur o.s.fr. Sakkunn-leikin verður brúktur at prógva, at ávisir ansingar-hættir eru hopisleysir og aðrir fyrsta floks. Kjakið hevur slagsíðu: tað fevnir bara um barnaansing utt-an fyri heimidi.

Leygardagssosialurin 14. des. var á tremur við góðynskjum til børnini um, at tey altíð undir øll-um umstøðum fáa tað allarbesta. Hvuðsyrv-skrift til hetta blaðið kundi verið: »Framtíðar barnaansingin hevur onki við flokspolitikk at gera«. Nú er stóðan tann, at við-merkingar um tann heima-arbeiðandi samfelagsbólkin hava so at siga bert verið at sæð í einum floks-politiskum blað. Eru vit sett í politiskan bás? Til sammetingar kundu vit hugsað okkum, at øll for-eldur, sum hava børn á ansingastovnum, verða segd at hoyra til ein ávis-

an politiskan flokk.

Higartil hevur ongin flokkur megnað at tikið okkum við í nakrari ætlan, sum er sett í verk, hóast lyftini til okkara ongantíð hava troðið. Vit eru mong, sum kenna okkum vón-svikin av nú at verða tagd burtur.

Eg havi reist henda spurning fyr, eisini í Sosialinum 2. nov.: Hvør-jar áskoðanir hava fólk um barnaansing í heiminum? Eg havi roynt at gitt mær eitt svar út frá tógnini, sum valdar um henda spurning: Hetta eru tykk-ara egna børn, og tit hava sjálvi sagt útiarbeiðið frá tykkum, tit umtá!

Storri vírding hevði verið sýnd teimum heima-arbeiðandi at sett svart upp á hvitt, at hasum bólkinum hava vit ongan áhuga fyri at stuðla og so grundgivið teirri áskoðan-ini enn sum nú ikki at lát-ast um vón. Eru vit og børn okkara ikki eisini eina sakliga víðgerð verd?

9. nov. stóð eitt lesara-bræv í Sosialinum. Javn-aðarandin sigur hesum lesara m.a., at málið eigur at vera »at skapa møgu-leikar fyri øllum, sum

ynskja tað, at kunna skipa dag sin soleiðis, at annað av foreldrunum er við hús«.

Uttan mun til, hvussu arbeiðsmarknaðurin róp-ar eftir kvinnuligari og mannligari arbeiðsmegi, so verða altíð nøkur, sum brúka meginpartin av arbeiðsorku síni í heim-inum. Familjur eru ólíkar, t.d. hava nakrar sjúk og brekað fólk, børn og gom-ul, búgvandi heima. Hvat hetta krevur av arbeiði, vita bert tæy, sum hava átakið sær ta uppgávuna.

17. okt. heitir blaðið í leiðaranum á fólk um at stríðast fyri sínum sjónar-miðum, »tí er ikki at gev-ast, men heldur áhaldandi at koma fram við saklig-um og tungtvígandi argu-mentum«.

Argumentini fyri at víðurkenna heimaansing-ina eru mong. Hvussu víðurkenningin kundi verið framd í verki, er eitt evni fyri seg.

Hvat sigur sakkunnleik-in, lækni og sálarfrø-ingurin t.d.?

Hvat halda tit á Sosial-inum?

Elsa í Skorini

Býráðslimir mótmæla:

Barnaansingin ikki viðgjørð í býráðnum

Gundadalsprojektið hevur ongantíð verið viðgjørt í býráðnum, í nevndum, í viðkomandi stovnum ella av fakfólki.

Tað siga býráðslimirnir í Havn Heðin Mortensen og Tórfinn Smith í brævi, sum teir hava setn býráðs-formanninum Poul Mich-elsen. Teir heita tí á bý-ráðsformannin um beinan-vegin at steðga hesi ætlan, til hon hevur fingið ta við-gerð, hon skal hava sam-bært býráðssamtøkt.

Heðin Mortensen og Tórfinn Smith átala marnagongdina hjá bý-ráðsformanninum í hesum máli. 24. juni samtykti mentamálanevndin at gera álít um frítíðar-virksemi fyri børn í Havn. Tað rætta hevði verið, at álitið síðan aftur kom í

mentamálanevndina, ið síðan gjørdi uppskot at leggja fyri býráðið. Men so varð ikki, sigur Tórfinn Smith. Álitið kom bein-leiðis í býráðið, har tað varð samtykt.

Eingin fundur

— Vit samtyktu álitið, tí vit mettu tað at vera eitt uppskot at tosa út frá. Í álitinum stóð eisini, at málið skuldi viðgerast av øllum viðkomandi nevnd-um og stovnum. Tað harmar okkum, at Poul Michelsen nú brúkar at kvøðuna til at troka ígjøgnum aðrar og asosi-alar loysnir við pástand-um, at alt býráðið stendur aftan fyri hann. »Eingin býráðslimur hevur havt møguleika til at siga sína

hugsan um Gundadalspro-jektið. Tað væntaðu vit at kunna gera á fundi hós-kveldið, men eingin fundur bleiv, sigur Tór-finn Smith.

Býráðsfundur var annars frábøðaður at vera hóskeveldið.

— Mikudagin fingi vit fyrst at vita, at tað fór at verða ein stuttur býráðs-fundur, skrá fingi vit onga, men hósorgunin komu boð um, at eingin fundur bleiv. Úrslitið av tí var, at vit ongan mögu-leika fingi til at mótmæla ætlanini hjá býráðnum við barnaansing, sigur Tór-finn Smith.

randi